

Brussel, 30 januari 2020
(OR. en)

5554/20

**Interinstitutioneel dossier:
2018/0169(COD)**

ENV 40
SAN 24
CONSOM 9
AGRI 35
CODEC 51

NOTA I/A-PUNT

---

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	het Comité van permanente vertegenwoordigers/de Raad
nr. vorig doc.:	15254/19
nr. Comdoc.:	9498/18 + ADD 1 - COM(2018) 337 final - Annex
Betreft:	Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad inzake minimumeisen voor hergebruik van water - Politiek akkoord

---

1. De Commissie heeft op 28 mei 2018 een wetgevingsvoorstel aangenomen voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad inzake minimumeisen voor hergebruik van water, de zogenoemde verordening hergebruik van water¹.
2. De overkoepelende doelstelling van het voorstel is de aanpak van waterschaarste in de hele Europese Unie door het gebruik van teruggewonnen water voor landbouwirrigatie. Zo draagt hergebruik van water bij tot de circulaire economie en de adaptatie aan klimaatverandering. Tegelijkertijd heeft het voorstel tot doel de menselijke en dierlijke gezondheid en het milieu te beschermen door het vaststellen van minimumeisen voor zowel de kwaliteit van teruggewonnen water als het monitoren van de naleving, in combinatie met een harmonisatie van de hoofdelementen van risicobeheer.

---

¹ Doc. 9498/18 + ADD 1 t/m 6.

3. Het Europees Parlement stelde op 12 februari 2019² zijn standpunt in eerste lezing over het voorstel van de Commissie vast.
4. De Raad heeft tijdens zijn zitting van 26 juni 2019 overeenstemming bereikt over een algemene oriëntatie³ waarin het voorzitterschap het mandaat krijgt om de onderhandelingen met het Europees Parlement voort te zetten.
5. Er vonden drie trialogen plaats, respectievelijk op 10 oktober, 12 november en 2 december 2019. Naast de trialogen werden er verscheidene technische driepartijen-bijeenkomsten gehouden.
6. Het voorzitterschap heeft de ontwerpverordening meermaals aan het Comité van permanente vertegenwoordigers voorgelegd.
7. Op 18 december 2019 heeft het Comité van permanente vertegenwoordigers zijn goedkeuring gehecht aan het compromis dat uit de trialogen is voortgekomen (14944/19 + COR 1). De goedgekeurde tekst met hernummerde bepalingen is die dag nog verspreid als bijlage bij document 15254/19 + COR 1.
8. Op 21 januari 2020 heeft de Commissie milieubeheer, volksgezondheid en voedselveiligheid van het Europees Parlement zijn goedkeuring gehecht aan de tekst. Vervolgens heeft de voorzitter van de Commissie milieubeheer, volksgezondheid en voedselveiligheid die dag nog een brief gestuurd naar de voorzitter van het Comité van permanente vertegenwoordigers waarin hij aangaf dat hij, mits bijwerking door de juristen-vertalers, de Commissie milieubeheer, volksgezondheid en voedselveiligheid en de plenaire vergadering zou aanbevelen het standpunt van de Raad zonder amendementen goed te keuren.

---

² Doc. 6427/19.

³ Doc. 10278/19.

9. Het Europees Economisch en Sociaal Comité heeft op 12 december 2018⁴ advies uitgebracht over het voorstel. Het Comité van de Regio's heeft op 6 december 2018⁵ advies uitgebracht.
  10. Het Comité van permanente vertegenwoordigers wordt daarom verzocht de Raad in overweging te geven het politiek akkoord goed te keuren over de tekst van de verordening hergebruik van water die in bijlage dezes is vervat.
-

---

⁴ PB C 110 van 7.3.2019, blz. 94.

⁵ PB C 86 van 7.3.2019, blz. 353.

VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

inzake minimumeisen voor hergebruik van water

(Voor de EER relevante tekst)

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 192, lid 1,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Na toezending van het ontwerp van wetgevingshandeling aan de nationale parlementen,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité¹,

Gezien het advies van het Comité van de Regio's²,

Handelend volgens de gewone wetgevingsprocedure,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) De watervoorraden van de Unie staan in toenemende mate onder druk, wat leidt tot waterschaarste en kwaliteitsverslechtering. Met name klimaatverandering, onvoorspelbare weerpatronen en droogte zijn factoren die de druk op de beschikbaarheid van zoet water ten gevolge van stedelijke ontwikkeling en landbouw significant vergroten.

---

¹ PB C 110 van 7.3.2019, blz. 94.

² PB C 86 van 7.3.2019, blz. 353.

- (2) De Unie zou beter op de toenemende druk op watervoorraden kunnen reageren door het gebruik van gezuiverd afvalwater uit te breiden, minder oppervlakte- en grondwater op te pompen, het effect van de lozing van gezuiverd afvalwater in waterlichamen te verminderen, via meervoudig gebruik van stedelijk afvalwater waterbesparing te bevorderen, en tegelijkertijd een hoog niveau van milieubescherming te waarborgen. In Richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad³ wordt hergebruik van water, in combinatie met de bevordering van het gebruik van waterefficiënte technologieën in de industrie en waterbesparende irrigatietechnieken, genoemd als een van de aanvullende maatregelen die lidstaten desgewenst kunnen toepassen ter verwezenlijking van de door de richtlijn beoogde kwalitatieve en kwantitatieve goede toestand van oppervlakte- en grondwater. Richtlijn 91/271/EEG van de Raad⁴ bepaalt dat gezuiverd afvalwater indien mogelijk moet worden hergebruikt.
- (3) In de mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's getiteld "Een blauwdruk voor het behoud van de Europese wateren"⁵ wordt gesteld dat er een instrument ter regulering van de normen op Unie-niveau moet worden opgezet voor het hergebruik van water, om de belemmeringen voor een grootschalig gebruik van die alternatieve watervoorziening weg te nemen, die kan bijdragen aan de beperking van de waterschaarste en aan het verminderen van de kwetsbaarheid van de watervoorzieningssystemen.
- (4) De mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad getiteld "De aanpak van waterschaarste en droogte in de Europese Unie"⁶ biedt een hiërarchie van maatregelen die lidstaten in overweging dienen te nemen bij het beheer van waterschaarste en droogte. In de mededeling wordt gesteld dat in gebieden waar alle preventiemaatregelen ten uitvoer zijn gelegd in overeenstemming met de waterhiërarchie en waar de vraag naar water de beschikbaarheid ervan blijft overtreffen, de aanleg van extra watervoorzieningsinfrastructuur – in sommige gevallen en rekening houdend met de kosten en baten – kan dienen als alternatieve benadering om de effecten van ernstige droogte te verzachten.

---

³ Richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid (PB L 327 van 22.12.2000, blz. 1).

⁴ Richtlijn 91/271/EEG van de Raad van 21 mei 1991 inzake de behandeling van stedelijk afvalwater (PB L 135 van 30.5.1991, blz. 40).

⁵ Document COM(2012) 673.

⁶ Document COM(2007) 414.

- (5) In zijn resolutie van 9 oktober 2008 over de aanpak van waterschaarste en droogte in de Europese Unie⁷ brengt het Europees Parlement in herinnering dat een vraaggerichte aanpak bij het beheer van watervoorraden de voorkeur moet krijgen. Het Parlement meent echter ook dat de EU een holistische aanpak moet hanteren voor het watervoorradenbeheer, en daarbij maatregelen voor vraagbeheersing moet combineren met maatregelen om de bestaande voorraden binnen de waterkringloop te optimaliseren en met maatregelen om nieuwe voorraden te scheppen, en dat in de aanpak ecologische, sociale en economische overwegingen geïntegreerd moeten zijn.
- (6) In haar actieplan voor de circulaire economie⁸ zegt de Commissie toe een aantal maatregelen te nemen om hergebruik van gezuiverd afvalwater te bevorderen, waaronder het opstellen van een wetgevingsvoorstel inzake minimumeisen voor hergebruik van water. De Commissie moet haar actieplan bijwerken en watervoorraden als prioriteit voor actie behouden.
- (7) Doel van dit rechtsinstrument inzake hergebruik van water is het bevorderen van hergebruik van water waar dit passend en kostenefficiënt is, en zo een faciliterend kader te creëren voor lidstaten die met hergebruik van water aan de slag willen of moeten. Hergebruik van water is een veelbelovende optie voor veel lidstaten, maar momenteel doet slechts een klein deel daarvan aan hergebruik van water en heeft slechts een beperkt aantal daarvan in dit verband nationale wetgeving of normen vastgesteld. Dit rechtsinstrument moet flexibel genoeg zijn om hergebruik van water te kunnen voortzetten en tegelijkertijd andere lidstaten de mogelijkheid te bieden deze regels toe te passen wanneer zij besluiten in een later stadium tot deze praktijk over te gaan. Een dergelijk besluit om niet aan hergebruik van water te doen, moet naar behoren worden verantwoord op basis van de in deze verordening vastgestelde criteria en moet regelmatig worden geëvalueerd.
- (8) Hergebruik van in voldoende mate gezuiverd afvalwater (bv. afkomstig uit zuiveringsinstallaties voor stedelijk afvalwater) heeft minder nadelige gevolgen voor het milieu dan andere alternatieve vormen van watervoorziening zoals omleiding van water of ontzilting. Toch wordt deze praktijk, waarmee de waterverspilling kan worden verminderd en water kan worden bespaard, in de Unie slechts op beperkte schaal toegepast. Dit lijkt deels te wijten aan de hoge kosten van het systeem voor hergebruik van afvalwater en het gebrek aan gemeenschappelijke milieu- en gezondheidsnormen van de Unie voor hergebruik van water, en wat met name landbouwproducten betreft, aan de potentiële risico's voor de gezondheid en het milieu en de potentiële belemmeringen voor het vrije verkeer van producten die met teruggewonnen water zijn geïrrigeerd.

---

⁷ Document 2008/2074 (INI).

⁸ Document COM(2015) 614.

- (9) Hergebruik van water kan bijdragen aan de terugwinning van nutriënten uit gezuiverd afvalwater, en het gebruik van teruggewonnen water voor landbouw- of bosbouwirrigatie kan een manier zijn om de nutriënten, zoals stikstof, fosfor en kalium, weer in de natuurlijke biogeochemische cycli te brengen.
- (10) Voor een optimaal hergebruik van voorraden van stedelijk afvalwater moeten de eindgebruikers worden opgeleid om ervoor te zorgen dat de passende klasse van teruggewonnen water wordt gekozen. Wanneer hetzelfde type gewas onbekende of meerdere toepassingen heeft, moet voor de hoogste klasse worden gekozen, tenzij er passende barrières worden toegepast die het mogelijk maken de vereiste kwaliteit te bereiken.
- (11) De gezondheidsnormen met betrekking tot levensmiddelenhygiëne voor landbouwproducten die met teruggewonnen water zijn geïrrigeerd, kunnen alleen worden behaald indien er tussen de lidstaten geen significante verschillen bestaan ten aanzien van de kwaliteitseisen voor teruggewonnen water dat bestemd is voor landbouwirrigatie. Harmonisatie van de eisen zal bovendien bijdragen tot het doelmatig functioneren van de interne markt ten aanzien van dergelijke producten. Het is derhalve gepast om een minimum aan harmonisatie in te voeren door minimumeisen voor waterkwaliteit en monitoring vast te stellen. Die minimumeisen moeten bestaan uit minimumparameters voor teruggewonnen water en andere strengere of aanvullende kwaliteitseisen die, samen met eventuele relevante preventiemaatregelen, zo nodig door bevoegde autoriteiten worden opgelegd. De parameters worden gebaseerd op het technisch verslag van het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek van de Commissie (JRC) en geven uitdrukking aan de internationale normen voor hergebruik van water.
- (12) Hergebruik van water voor landbouwirrigatie kan ook bijdragen tot bevordering van de circulaire economie door nutriënten uit teruggewonnen water te winnen en ze met fertigatietechnieken aan gewassen toe te voegen. Hergebruik van water zou dus de behoefte aan aanvullende toevoegingen van minerale meststoffen kunnen verminderen. De eindgebruikers moeten op de hoogte worden gebracht van het nutriëntengehalte van het teruggewonnen water.
- (13) Onder meer de omvangrijke investeringen die nodig zijn voor de modernisering van zuiveringsinstallaties voor stedelijk afvalwater en het gebrek aan financiële stimuli om hergebruik van water in de landbouw te introduceren, blijken redenen te zijn voor het geringe hergebruik van water in Europa. Deze punten kunnen worden aangepakt door innovatieve regelingen en economische stimuli te bevorderen zodat naar behoren wordt rekening gehouden met de kosten en de sociaal-economische en ecologische voordelen van hergebruik van water.

- (14) Het hanteren van minimumeisen voor hergebruik van water moet in overeenstemming zijn met het waterbeleid van de Unie en dient ter ondersteuning van de verwezenlijking van de doelstellingen voor duurzame ontwikkeling van Agenda 2030 van de Verenigde Naties inzake duurzame ontwikkeling, en met name doelstelling 6, namelijk het waarborgen van de beschikbaarheid en het duurzame beheer van water en sanitaire voorzieningen voor iedereen, en een substantiële mondiale toename van het recyclen en veilig hergebruiken van water teneinde bij te dragen aan doelstelling voor duurzame ontwikkeling van de Verenigde Naties nr. 12 met betrekking tot duurzame consumptie- en productiepatronen. Verder wordt met deze verordening beoogd om de toepassing van artikel 37 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, inzake milieubescherming, te waarborgen.
- (15) De kwaliteitseisen voor water bestemd voor menselijke consumptie zijn vastgelegd in Richtlijn EU .../... van het Europees Parlement en de Raad. De lidstaten moeten passende maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat hergebruik van water niet leidt tot een verslechtering van de drinkwaterkwaliteit. Daarom moet het risicobeheerplan bijzondere aandacht besteden aan de bescherming van waterlichamen waaraan water voor menselijke consumptie wordt onttrokken en/of van relevante veiligheidszones.
- (16) In sommige gevallen zorgen exploitanten van waterterugwinningsvoorzieningen voor vervoer en opslag van teruggewonnen water nadat het waterterugwinningsvoorziening heeft verlaten, voordat zij dit water aan de overige actoren in de keten leveren, zoals de exploitant van het distributienet van teruggewonnen water, de exploitant van de infrastructuur voor opslag van teruggewonnen water, of de eindgebruiker. Het nalevingspunt moet worden bepaald om duidelijk aan te geven waar de verantwoordelijkheid van de exploitant van de waterterugwinningsvoorziening ophoudt en die van de volgende actor in de keten begint.

- (17) Het risicobeheer moet risico's op proactieve wijze in kaart brengen en beheren, en moet rekening houden met het concept dat er teruggewonnen water moet worden geproduceerd waarvan de kwaliteit in overeenstemming is met de eisen van de specifieke toepassingen. De risicobeoordeling moet worden gebaseerd op de belangrijkste elementen van risicobeheer en moet alle aanvullende waterkwaliteitseisen in kaart brengen die nodig zijn om een voldoende mate van bescherming van het milieu en van de gezondheid van mens en dier te waarborgen. De risicobeheerplannen voor hergebruik van water moeten er derhalve voor zorgen dat teruggewonnen water veilig wordt gebruikt en beheerd, en er geen risico's zijn voor de gezondheid van mens en dier en voor het milieu. Voor de ontwikkeling van deze risicobeheerplannen kan gebruik worden gemaakt van bestaande internationale richtsnoeren of normen, zoals ISO 20426:2018 "Guidelines for health risk assessment and management for non-potable water reuse", ISO 16075:2015 "Guidelines for treated waste water use for irrigation projects" of WHO-richtsnoeren⁹.
- (18) Samenwerking en interactie tussen de verschillende actoren in het waterterugwinningsproces zijn onontbeerlijk om de terugwinning te verrichten conform de vereisten waar voor de specifieke toepassingen aan moet worden voldaan en om de levering van teruggewonnen water op de vraag van de eindgebruikers te kunnen afstemmen.
- (19) Teneinde het milieu en de gezondheid van mens en dier doeltreffend te beschermen, moet bij het nalevingspunt de primaire verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het teruggewonnen water berusten bij de exploitanten van waterterugwinningsvoorzieningen. Omwille van de naleving van de minimumeisen en eventuele, door de bevoegde autoriteit gestelde aanvullende voorwaarden, moeten exploitanten van waterterugwinningsvoorzieningen de kwaliteit van teruggewonnen water controleren volgens de minimumvereisten en eventuele door de bevoegde autoriteiten vastgestelde aanvullende voorwaarden. Het is daarom dienstig om minimumeisen vast te stellen voor controle, waaronder de frequentie van routinematige controle en het tijdstip en de prestatiestreefwaarden voor validatiemonitoring. Een aantal vereisten voor routinematige controle komen overeen met Richtlijn 91/271/EEG.

---

⁹ https://www.who.int/water_sanitation_health/publications/gsuweg2/en/

- (20) Het teruggewonnen water waarop de voorschriften van deze verordening van toepassing zijn, is verkregen uit afvalwater dat in opvangsystemen is opgevangen en in zuiveringsinstallaties voor stedelijk afvalwater is gezuiverd overeenkomstig Richtlijn 91/271/EEG en verder wordt gezuiverd (hetzij in de zuiveringsinstallatie voor stedelijk afvalwater, hetzij in een waterterugwinningsvoorziening) om te voldoen aan de in bijlage I bij deze verordening vastgestelde parameters. Overeenkomstig artikel 3, lid 1, van Richtlijn 91/271/EEG zijn agglomeraties met een inwonerequivalent van minder dan 2 000 niet verplicht in een opvangsysteem te voorzien. Stedelijk afvalwater van agglomeraties met een inwonerequivalent van minder dan 2 000 dat in een opvangsysteem belandt, moet echter worden onderworpen aan een passende behandeling voordat het in zoet water en riviermonden wordt geloosd, overeenkomstig artikel 7 van Richtlijn 91/271/EEG. In deze context zou het afvalwater van agglomeraties met een inwonerequivalent van minder dan 2 000 alleen onder deze verordening vallen wanneer het in een opvangsysteem terechtkomt en in een zuiveringsinstallatie voor stedelijk afvalwater wordt gezuiverd. Op vergelijkbare wijze is deze verordening niet van toepassing op biologisch afbreekbaar industrieel afvalwater afkomstig van installaties die behoren tot de industriële sectoren als genoemd in bijlage III bij Richtlijn 91/271/EEG, tenzij het afvalwater van deze installaties in een opvangsysteem terechtkomt en in een zuiveringsinstallatie voor stedelijk afvalwater wordt gezuiverd.
- (21) Hergebruik van gezuiverd stedelijk afvalwater voor landbouwirrigatie is een marktgerichte actie, gebaseerd op de vraag en behoeften van de landbouwsector, met name in bepaalde lidstaten die te kampen hebben met watertekorten. De exploitanten van waterterugwinningsvoorzieningen en de eindgebruikers moeten samenwerken om ervoor te zorgen dat de kwaliteit van teruggewonnen water dat in overeenstemming met de minimumeisen van deze verordening is geproduceerd, aan de behoeften van de eindgebruikers met betrekking tot gewascategorieën voldoet. Wanneer de waterkwaliteitsklassen die door de exploitanten van waterterugwinningsvoorzieningen worden geproduceerd, niet compatibel zijn met de gewascategorie en de irrigatiemethode in het bediende gebied (bv. in een collectief toevoersysteem), kan aan de kwaliteitseisen voor water worden voldaan door in een latere fase meerdere opties voor waterbehandeling toe te passen, alleen of in combinatie met andere opties dan behandeling van het teruggewonnen water, volgens de aanpak aan de hand van meervoudige barrières.

- (22) Het is nodig om veilig gebruik van teruggewonnen water te waarborgen: daarmee wordt hergebruik van water op Unie-niveau gestimuleerd en het vertrouwen van de bevolking in hergebruik versterkt. De productie en de levering van teruggewonnen water voor landbouw-irrigatie mogen derhalve uitsluitend worden toegestaan op grond van een door bevoegde autoriteiten van lidstaten te verlenen vergunning. Teneinde een geharmoniseerde benadering op Unieniveau evenals traceerbaarheid en transparantie te waarborgen, moeten de materiële regels voor die vergunning op Unie-niveau worden vastgelegd. De bijzonderheden van de procedures voor het verlenen van vergunningen, zoals de bevoegde autoriteiten en de uiterste termijnen, moeten echter door de lidstaten worden vastgesteld. De lidstaten moeten bestaande vergunningsverleningsprocedures kunnen toepassen, maar zullen die procedures moeten aanpassen aan de bij deze verordening ingevoerde vereisten. Wanneer lidstaten de partijen verantwoordelijk voor het opstellen van het risicobeheerplan voor hergebruik van water en de autoriteit bevoegd voor het verlenen van de vergunning voor de productie en levering van teruggewonnen water aanwijzen, moeten zij erop toezien dat er zich geen belangenconflicten voordoen.
- (23) Indien er behoefte is aan een exploitant van een distributienet van teruggewonnen water en een exploitant van infrastructuur voor opslag van teruggewonnen water, moet het mogelijk zijn die exploitanten aan een vergunningsplicht te onderwerpen. Indien aan alle eisen voor de vergunning is voldaan, moet de bevoegde autoriteit in de lidstaat een vergunning verlenen die alle noodzakelijke voorwaarden en maatregelen omvat die in het risicobeheerplan zijn vastgesteld.

- (24) De bepalingen van deze verordening gelden als aanvulling op de vereisten van andere wetgeving van de Unie, in het bijzonder ten aanzien van eventuele risico's voor gezondheid en milieu. Om te zorgen voor een holistische aanpak van eventuele risico's voor de gezondheid van mens en dier en voor het milieu, moeten de exploitanten van waterterugwinningsvoorzieningen en de bevoegde autoriteiten de vereisten in andere relevante wetgeving van de Unie in aanmerking nemen, en met name de Richtlijnen 86/278/EEG, 91/676/EEG¹⁰ en 98/83/EG¹¹ van de Raad, de Richtlijnen 91/271/EEG en 2000/60/EG, de Verordeningen (EG) nr. 178/2002¹², (EG) nr. 852/2004¹³, (EG) nr. 183/2005¹⁴, (EG) nr. 396/2005¹⁵ en (EG) nr. 1069/2009¹⁶ van het Europees Parlement en de Raad, de Richtlijnen 2006/7/EG¹⁷, 2006/118/EG¹⁸, 2008/105/EG¹⁹ en 2011/92/EU²⁰ van het Europees Parlement en de Raad, de Verordeningen (EG) nr. 2073/2005²¹, (EG) nr. 1881/2006²² en (EG) nr. 142/2011²³ van de Commissie.

---

¹⁰ Richtlijn 91/676/EEG van de Raad van 12 december 1991 inzake de bescherming van water tegen verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen (PB L 375 van 31.12.1991, blz. 1).

¹¹ Richtlijn 98/83/EG van de Raad van 3 november 1998 betreffende de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water (PB L 330 van 5.12.1998, blz. 32).

¹² Verordening (EG) nr. 178/2002 van het Europees Parlement en de Raad van 28 januari 2002 tot vaststelling van de algemene beginselen en voorschriften van de levensmiddelenwetgeving, tot oprichting van een Europese Autoriteit voor voedselveiligheid en tot vaststelling van procedures voor voedselveiligheidsaangelegenheden (PB L 31 van 1.2.2002, blz. 1).

¹³ Verordening (EG) nr. 852/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 inzake levensmiddelenhygiëne (PB L 139 van 30.4.2004, blz. 1).

¹⁴ Verordening (EG) nr. 183/2005 van het Europees Parlement en de Raad van 12 januari 2005 tot vaststelling van voorschriften voor diervoederhygiëne (PB L 35 van 8.2.2005, blz. 1).

¹⁵ Verordening (EG) nr. 396/2005 van het Europees Parlement en de Raad van 23 februari 2005 tot vaststelling van maximumgehalten aan bestrijdingsmiddelenresiduen in of op levensmiddelen en diervoeders van plantaardige en dierlijke oorsprong en houdende wijziging van Richtlijn 91/414/EEG van de Raad (PB L 70 van 16.3.2005, blz. 1).

¹⁶ Verordening (EG) nr. 1069/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 tot vaststelling van gezondheidsvoorschriften inzake niet voor menselijke consumptie bestemde dierlijke bijproducten en afgeleide producten en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1774/2002 (verordening dierlijke bijproducten) (PB L 300 van 14.11.2009, blz. 1).

¹⁷ Richtlijn 2006/7/EG van het Europees Parlement en de Raad van 15 februari 2006 betreffende het beheer van de zwemwaterkwaliteit en tot intrekking van Richtlijn 76/160/EEG (PB L 64 van 4.3.2006, blz. 37).

¹⁸ Richtlijn 2006/118/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 betreffende de bescherming van het grondwater tegen verontreiniging en achteruitgang van de toestand (PB L 372 van 27.12.2006, blz. 19).

¹⁹ Richtlijn 2008/105/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 inzake milieukwaliteitsnormen op het gebied van het waterbeleid, tot wijziging en vervolgens intrekking van de Richtlijnen 82/176/EEG, 83/513/EEG, 84/156/EEG, 84/491/EEG en 86/280/EEG van de Raad, en tot wijziging van Richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad (PB L 348 van 24.12.2008, blz. 84).

²⁰ Richtlijn 2011/92/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 betreffende de milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten (PB L 26 van 28.1.2012, blz. 1).

²¹ Verordening (EG) nr. 2073/2005 van de Commissie van 15 november 2005 inzake microbiologische criteria voor levensmiddelen (PB L 338 van 22.12.2005, blz. 1).

²² Verordening (EG) nr. 1881/2006 van de Commissie van 19 december 2006 tot vaststelling van de maximumgehalten aan bepaalde verontreinigingen in levensmiddelen (PB L 364 van 20.12.2006, blz. 5).

²³ Verordening (EU) nr. 142/2011 van de Commissie van 25 februari 2011 tot uitvoering van Verordening (EG) nr. 1069/2009 van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van gezondheidsvoorschriften inzake niet voor menselijke consumptie bestemde dierlijke bijproducten en afgeleide producten en tot uitvoering van Richtlijn 97/78/EG van de Raad wat betreft bepaalde monsters en producten die vrijgesteld zijn van veterinaire controles aan de grens krachtens die richtlijn Voor de EER relevante tekst (PB L 54 van 26.2.2011, blz. 1).

- (25) Voor de toepassing van deze verordening moet het mogelijk zijn dat de zuivering en de terugwinning van stedelijk afvalwater op één locatie plaatsvinden, met gebruikmaking van één of meerdere afzonderlijke voorzieningen. Bovendien moet het mogelijk zijn dat de exploitant van de waterzuiveringsinstallatie dezelfde is als de exploitant van de waterterugwinningsvoorziening.
- (26) In Verordening (EG) nr. 852/2004 zijn de algemene voorschriften voor exploitanten van levensmiddelenbedrijven vastgesteld, en wordt de productie, verwerking, distributie en in de handel brengen van voedingsmiddelen voor menselijke consumptie geregeld. In die verordening wordt de kwaliteit van voedsel vanuit het gezichtspunt van gezondheid aangekaart, en wordt als een van de belangrijkste beginselen vastgesteld dat de verantwoordelijkheid voor de voedselveiligheid in eerste instantie bij de exploitant van het levensmiddelenbedrijf berust. Op die verordening zijn er ook gedetailleerde richtsnoeren van toepassing, en met name de Mededeling van de Commissie betreffende richtsnoeren voor de aanpak van microbiologische risico's bij de primaire productie van verse groenten en fruit door goede hygiëne (2017/C 163/01). De in deze verordening vastgestelde minimumeisen voor teruggewonnen water sluiten niet uit dat exploitanten van levensmiddelenbedrijven aan de eisen van Verordening (EG) nr. 852/2004 inzake waterkwaliteit voldoen door in een later stadium meerdere opties voor waterbehandeling toe te passen, alleen of in combinatie met opties anders dan behandeling.
- (27) Er is een groot potentieel voor de recycling en het hergebruik van gezuiverd afvalwater. Met het oog op de bevordering en aanmoediging van het hergebruik van water mag de vermelding van specifieke toepassingen in het kader van deze verordening de lidstaten niet beletten het gebruik van teruggewonnen water voor andere doeleinden toe te staan, waaronder hergebruik voor de industrie, openbare voorzieningen en milieudoeleinden, in zoverre dit nodig wordt geacht in overeenstemming met de nationale omstandigheden en behoeften, mits een hoog niveau van bescherming van het milieu en van de gezondheid van mens en dier wordt gewaarborgd.
- (28) Om het vertrouwen in hergebruik van water te versterken, moet de bevolking worden voorgelicht. Het beschikbaar stellen van duidelijke, volledige en bijgewerkte informatie over hergebruik van water moet een grotere transparantie en traceerbaarheid mogelijk maken en kan ook van bijzonder belang zijn voor andere autoriteiten voor welke een bepaald soort hergebruik van water implicaties heeft. Om hergebruik van water aan te moedigen, moeten de lidstaten ervoor zorgen dat er op maat van de schaal van het waterhergebruik voorlichtings- en bewustmakingscampagnes worden opgezet teneinde de belanghebbenden bewust te maken van de voordelen van hergebruik van water en daardoor de acceptatie te bevorderen.

- (29) Scholing en opleiding van de eindgebruikers zijn essentieel voor het toepassen en handhaven van preventiemaatregelen. Specifieke preventiemaatregelen inzake menselijke blootstelling moeten in overweging worden genomen in het risicobeheerplan, zoals het gebruik van persoonlijke beschermingsuitrusting, handen wassen en persoonlijke hygiëne.
- (30) Richtlijn 2003/4/EG van het Europees Parlement en de Raad²⁴ is bedoeld ter waarborging van het recht van toegang tot milieu-informatie in de lidstaten, in overeenstemming met het Verdrag betreffende toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden²⁵ (Verdrag van Aarhus). In Richtlijn 2003/4/EG worden op gedetailleerde wijze de verplichtingen ten aanzien van zowel het op verzoek beschikbaar stellen van milieu-informatie alsmede het actief verspreiden van dergelijke informatie vastgesteld. Richtlijn 2007/2/EG van het Europees Parlement en de Raad²⁶ betreft het uitwisselen van ruimtelijke informatie, waaronder verzamelingen gegevens in verband met verschillende milieugerelateerde thema's. Het is van belang dat bepalingen van deze verordening die betrekking hebben op toegang tot informatie en regelingen voor gegevensuitwisseling een aanvulling vormen op die richtlijnen en dat daarmee geen afzonderlijke wettelijke regeling tot stand wordt gebracht. Derhalve mogen de bepalingen van deze verordening inzake voorlichting van het publiek en over informatie over het toezicht op de uitvoering geen afbreuk doen aan Richtlijn 2003/4/EG en Richtlijn 2007/2/EG.
- (31) De minimumeisen voor veilig hergebruik van gezuiverd stedelijk afvalwater stroken met de beschikbare wetenschappelijke kennis en de internationaal erkende normen en praktijken voor hergebruik van water, en garanderen dat dergelijk water veilig kan worden gebruikt voor landbouwirrigatie, zodat het milieu en de gezondheid van mens en dier een hoog niveau van bescherming genieten. In het licht van de resultaten van de evaluatie van deze verordening, of telkens wanneer dit vanwege nieuwe wetenschappelijke ontwikkelingen en technische vooruitgang nodig is, kan de Commissie nagaan of het nodig is de minimumeisen in bijlage I, afdeling 2, te toetsen, en moet zij indien nodig overeenkomstig het Verdrag wetgevingsvoorstellen met wijzigingen indienen.

---

²⁴ Richtlijn 2003/4/EG van het Europees Parlement en de Raad van 28 januari 2003 inzake de toegang van het publiek tot milieu-informatie en tot intrekking van Richtlijn 90/313/EEG van de Raad (PB L 41 van 14.2.2003, blz. 26).

²⁵ PB L 124 van 17.5.2005, blz. 4.

²⁶ Richtlijn 2007/2/EG van het Europees Parlement en de Raad van 14 maart 2007 tot oprichting van een infrastructuur voor ruimtelijke informatie in de Gemeenschap (Inspire) (PB L 108 van 25.4.2007, blz. 1).

- (32) Teneinde de belangrijkste elementen van risicobeheer aan te passen aan de wetenschappelijke en technische vooruitgang, moet aan de Commissie de bevoegdheid worden overgedragen om overeenkomstig artikel 290 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie handelingen vast te stellen om de minimumeisen en de belangrijkste risicobeheertaken te wijzigen. Bovendien moet de Commissie, teneinde een hoge mate van bescherming van het milieu en de gezondheid van de mens te waarborgen, eveneens gedelegeerde handelingen kunnen vaststellen als aanvulling op de belangrijkste risicobeheertaken, door technische specificaties voor te schrijven. Het is van bijzonder belang dat de Commissie bij haar voorbereidende werkzaamheden tot passende raadplegingen overgaat, onder meer op deskundigenniveau, en dat die raadplegingen gebeuren in overeenstemming met de beginselen die zijn vastgelegd in het Interinstitutioneel Akkoord over beter wetgeven van 13 april 2016²⁷. Met name om te zorgen voor gelijke deelname aan de voorbereiding van gedelegeerde handelingen ontvangen het Europees Parlement en de Raad alle documenten op hetzelfde tijdstip als de deskundigen van de lidstaten, en hebben hun deskundigen systematisch toegang tot de vergaderingen van de deskundigengroepen van de Commissie die zich bezighouden met de voorbereiding van de gedelegeerde handelingen.
- (33) Om eenvormige voorwaarden voor de uitvoering van deze verordening te waarborgen, moeten aan de Commissie uitvoeringsbevoegdheden worden toegekend voor de vaststelling van gedetailleerde voorschriften ten aanzien van de vorm en presentatie van de door de lidstaten te verstrekken informatie over het toezicht op de uitvoering van deze verordening en ten aanzien van de vorm en presentatie van de informatie in het door het Europees Milieuagentschap opgestelde Uniebrede overzicht. Die bevoegdheden moeten worden uitgeoefend in overeenstemming met Verordening (EU) nr. 182/2011 van het Europees Parlement en de Raad²⁸.
- (34) De bevoegde autoriteiten moeten controleren of het teruggewonnen water voldoet aan de voorwaarden die in de vergunning zijn vastgelegd. In geval van niet-naleving moeten zij de verantwoordelijke partijen opdragen de maatregelen te treffen die nodig zijn om naleving te waarborgen. De levering van teruggewonnen water moet worden gestaakt wanneer niet-naleving een significant risico voor het milieu of de gezondheid van de mens oplevert.

---

²⁷ PB L 123 van 12.5.2016, blz. 1.

²⁸ Verordening (EU) nr. 182/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 2011 tot vaststelling van de algemene voorschriften en beginselen die van toepassing zijn op de wijze waarop de lidstaten de uitoefening van de uitvoeringsbevoegdheden door de Commissie controleren (PB L 55 van 28.2.2011, blz. 13).

- (35) Bevoegde autoriteiten moeten samenwerken met andere betrokken autoriteiten door informatie uit te wisselen om zo naleving van de toepasselijke vereisten van de Unie en van nationale overheden te waarborgen.
- (36) Het verstrekken van gegevens door de lidstaten is van wezenlijk belang om de Commissie in staat te stellen toezicht te houden op de doeltreffendheid van de wetgeving en na te gaan in hoeverre de wetgeving de door haar nagestreefde doelstellingen bereikt.
- (37) Overeenkomstig punt 22 van het Interinstitutioneel Akkoord over beter wetgeven van 13 april 2016 moet de Commissie deze verordening evalueren. De evaluatie moet worden uitgevoerd op basis van de vijf criteria doelmatigheid, doeltreffendheid, relevantie, samenhang en meerwaarde van de EU, en een basis vormen voor effectbeoordelingen van eventuele verdere maatregelen. Bij de evaluatie moet rekening worden gehouden met wetenschappelijke vooruitgang, met name wat betreft de mogelijke effecten van zorgwekkend wordende stoffen.
- (38) Deze verordening heeft onder meer tot doel het milieu en de gezondheid van mens en dier te beschermen. Zoals herhaaldelijk door het Hof van Justitie geoordeeld, zou het onverenigbaar zijn met de verbindende werking die in artikel 288, derde alinea, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie aan richtlijnen wordt toegekend, om principieel uit te sluiten dat de betrokken personen zich kunnen beroepen op een bij een richtlijn opgelegde verplichting. Deze overweging geldt ook voor een verordening die tot doel heeft te waarborgen dat teruggewonnen water veilig is voor landbouwirrigatie.
- (39) De lidstaten moeten voorschriften vaststellen inzake sancties die van toepassing zijn op overtredingen van de bepalingen van deze verordening, en erop toezien dat die worden toegepast. De sancties moeten doeltreffend, evenredig en afschrikkend zijn.
- (40) Daar de doelstellingen van deze verordening, namelijk de bescherming van het milieu en de gezondheid van mens en dier, niet voldoende door de lidstaten kunnen worden verwezenlijkt maar vanwege de omvang en de gevolgen van het optreden beter door de Unie kunnen worden verwezenlijkt, kan de Unie, overeenkomstig het in artikel 5 van het Verdrag betreffende de Europese Unie vastgestelde subsidiariteitsbeginsel, maatregelen nemen. Overeenkomstig het in hetzelfde artikel vastgestelde evenredigheidsbeginsel gaat deze verordening niet verder dan nodig is om deze doelstellingen te verwezenlijken.

- (41) De lidstaten moeten voldoende tijd krijgen om de bestuurlijke infrastructuur op te zetten die nodig is om deze verordening te kunnen toepassen en de exploitanten moeten voldoende tijd krijgen om voorbereidingen te treffen voor de toepassing van de nieuwe voorschriften.
- (42) Teneinde de praktijk van hergebruik van naar behoren gezuiverd afvalwater zoveel mogelijk uit te bouwen en te bevorderen, moet de Europese Unie onderzoek en ontwikkeling ter zake via het programma Horizon Europa ondersteunen, om te zorgen voor een duidelijke verbetering van de uitvoerbare gebruiksmethoden en van de betrouwbaarheid van naar behoren gezuiverd afvalwater.
- (43) Richtlijn 2000/60/EG biedt de lidstaten de nodige flexibiliteit om aanvullende maatregelen op te nemen in de maatregelenprogramma's die zijn vastgesteld ter ondersteuning van hun inspanningen om de bij die richtlijn vastgestelde waterkwaliteitsdoelstellingen te verwezenlijken. De niet-uitputtende lijst van aanvullende maatregelen als bedoeld in bijlage VI, deel B, van Richtlijn 2000/60/EG bevat onder meer maatregelen inzake hergebruik van water. In dit verband en in overeenstemming met de hiërarchie van maatregelen die door de lidstaten kan worden overwogen voor het beheer van waterschaarste en droogte en die prioritaire maatregelen van waterbesparing tot waterprijsbeleidsvorming en alternatieve oplossingen bevordert, en rekening houdend met de kosten-batenverhouding, moeten de minimumeisen voor hergebruik van water, zoals die bij deze verordening zijn vastgesteld, van toepassing zijn telkens wanneer gezuiverd stedelijk afvalwater afkomstig van zuiveringsinstallaties voor stedelijk afvalwater overeenkomstig artikel 12, lid 1, van Richtlijn 91/271/EEG van 21 mei 1991 inzake de behandeling van stedelijk afvalwater wordt hergebruikt voor landbouwirrigatie.
- (44) Deze verordening heeft tot doel duurzaam gebruik van water aan te moedigen. In dit opzicht moet de Commissie zich ertoe verbinden de programma's van de Unie, met inbegrip van het LIFE-programma, te benutten om lokale initiatieven voor hergebruik van naar behoren gezuiverd afvalwater te ondersteunen,

HEBBEN DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1

Onderwerp en doel

1. Bij deze verordening worden, met het oog op een veilig gebruik van teruggewonnen water in het kader van een geïntegreerd waterbeheer, minimumeisen voor waterkwaliteit en monitoring vastgesteld, alsook bepalingen voor risicobeheer.
2. Deze verordening beoogt te waarborgen dat teruggewonnen water veilig is voor landbouw-irrigatie, zodat in de hele Unie op gecoördineerde wijze een hoog niveau van bescherming van het milieu en de gezondheid van mens en dier wordt gewaarborgd, de circulaire economie wordt bevorderd en de aanpassing aan de klimaatverandering wordt ondersteund, wordt bijgedragen aan de doelstellingen van Richtlijn 2000/60/EG door de waterschaarste en de daaruit voortvloeiende druk op watervoorraden aan te pakken, en tegelijkertijd wordt bijgedragen aan het doelmatig functioneren van de interne markt.

Artikel 2

Toepassingsgebied

1. Deze verordening is van toepassing wanneer gezuiverd stedelijk afvalwater wordt hergebruikt overeenkomstig artikel 12, lid 1, van Richtlijn 91/271/EEG, voor landbouwirrigatie zoals omschreven in bijlage I, deel 1.
2. Een lidstaat kan besluiten dat het in een of meer van zijn stroomgebiedsdistricten of delen daarvan niet passend is water voor landbouwirrigatie te gebruiken, gelet op de volgende criteria:
  - a) de geografische en klimatologische omstandigheden van het district of de districten of delen daarvan;
  - b) de druk op en de toestand van andere watervoorraden, inclusief de kwantitatieve toestand van grondwater in de zin van Richtlijn 2000/60/EG;

- c) de druk op en de toestand van de oppervlaktewaterlichamen waarin gezuiverd stedelijk afvalwater wordt geloosd;
- d) de milieu- en hulpbronkosten van teruggewonnen water en andere watervoorraden.

Dat besluit wordt, naar behoren gemotiveerd op basis van bovengenoemde criteria, bij de Commissie ingediend. Het wordt geëvalueerd wanneer dit nodig is, met name rekening houdend met de prognoses inzake klimaatverandering en de nationale strategieën voor aanpassing aan de klimaatverandering, en ten minste om de zes jaar, rekening houdend met de stroomgebiedbeheerplannen die zijn vastgesteld overeenkomstig Richtlijn 2000/60/EG.

3. In afwijking hiervan hoeven onderzoeks- of proefprojecten met betrekking tot waterterugwinningsvoorzieningen niet aan de bepalingen van deze verordening te voldoen wanneer de bevoegde autoriteit vaststelt dat aan de volgende criteria is voldaan:

- a) het onderzoeks- of proefproject wordt niet uitgevoerd in een waterlichaam dat wordt gebruikt voor de onttrekking van voor menselijke consumptie bestemd water en/of de veiligheidszones die zijn aangewezen overeenkomstig Richtlijn 2000/60/EG;
- b) het onderzoeks- of proefproject wordt naar behoren gemonitord.

De geldigheid van besluiten die op grond van dit lid worden genomen, is beperkt tot maximaal vijf jaar. Alle gewassen die voortkomen uit een onderzoeks- of proefproject dat krachtens dit lid is vrijgesteld, worden niet in de handel gebracht.

4. Deze verordening geldt onverminderd Verordening nr. 852/2004 en sluit niet uit dat exploitanten van levensmiddelenbedrijven de waterkwaliteit die nodig is om te voldoen aan Verordening nr. 852/2004 kunnen verkrijgen door in een later stadium meerdere opties voor waterzuivering toe te passen, alleen of in combinatie met andere opties dan zuivering, of dat andere alternatieve waterbronnen voor landbouwirrigatie worden gebruikt.

Artikel 3

Definities

Voor de toepassing van deze verordening wordt verstaan onder:

1. "*bevoegde autoriteit*": een autoriteit of instantie die door een lidstaat is aangewezen om te voldoen aan de uit deze verordening voortvloeiende verplichtingen met betrekking tot het verlenen van een vergunning voor de productie en/of levering van teruggewonnen water en het controleren van de naleving, alsmede het toestaan van afwijkingen voor onderzoeks- of proefprojecten;
2. "*eindgebruiker*": een natuurlijk persoon of rechtspersoon, een publieke of particuliere entiteit, die gebruikmaakt van teruggewonnen water voor landbouwirrigatie;
3. "*stedelijk afvalwater*": stedelijk afvalwater zoals gedefinieerd in artikel 2, punt 1, van Richtlijn 91/271/EEG;
4. "*teruggewonnen water*": stedelijk afvalwater dat is gezuiverd in overeenstemming met de voorschriften van Richtlijn 91/271/EEG en dat het resultaat is van verdere zuivering in een waterterugwinningsvoorziening overeenkomstig bijlage I, deel 2, bij deze verordening;
5. "*waterterugwinningsvoorziening*": een zuiveringsinstallatie voor stedelijk afvalwater of andere voorziening, die zorgt voor de verdere zuivering van stedelijk afvalwater en voldoet aan de voorschriften van Richtlijn 91/271/EEG teneinde water te produceren dat geschikt is voor een van de in bijlage I, deel 1, bij deze verordening omschreven toepassingen;
6. "*exploitant van een waterterugwinningsvoorziening*": een natuurlijk persoon of rechtspersoon die als vertegenwoordiger van een particuliere entiteit of overheidsinstantie een waterterugwinningsvoorziening exploiteert;
7. "*gevaar*": een biologisch, chemisch, fysisch of radiologisch agens dat schadelijk kan zijn voor mensen, dieren, gewassen of planten, andere biota op het land en in het water, voor de bodem of voor het milieu in het algemeen;

8. "*risico*": de waarschijnlijkheid dat geïdentificeerde gevaren binnen een specifieke periode schade berokkenen, alsmede de ernst van de gevolgen;
9. "*risicobeheer*": systematisch beheer waarmee op consequente wijze de veiligheid van hergebruik van water in een specifieke context wordt gewaarborgd;
10. "*preventiemaatregel*": een passende handeling of activiteit waarmee een gezondheids- of milieurisico kan worden voorkomen of weggenomen of tot een aanvaardbaar niveau kan worden teruggebracht;
11. "*naleavingspunt*": het punt waar de exploitant van een waterterugwinningsvoorziening het teruggewonnen water aan de volgende schakel in de keten levert;
12. "*barrière*": elk middel, daaronder begrepen fysieke of processtappen of gebruiksvoorwaarden, dat het risico op besmetting van de mens vermindert of voorkomt doordat contact tussen het teruggewonnen water en de ingenomen producten en de direct blootgestelde personen wordt voorkomen, of elk ander middel dat bijvoorbeeld de concentratie van micro-organismen in het teruggewonnen water vermindert of voorkomt dat deze overleven op de ingenomen producten;
13. "*vergunning*": een schriftelijke autorisatie die door de bevoegde autoriteit is afgegeven voor de productie en levering van teruggewonnen water voor landbouwirrigatie overeenkomstig deze verordening;
14. "*verantwoordelijke partij*": een partij die een rol of activiteit uitoefent in het waterhergebruik-systeem, met inbegrip van de exploitant van de waterterugwinningsvoorziening; de exploitant van de zuiveringsinstallatie voor stedelijk afvalwater indien verschillend van de exploitant van de waterterugwinningsvoorziening; de andere betrokken autoriteiten dan de aangewezen bevoegde autoriteit; de exploitant van het distributienet van teruggewonnen water of de exploitant van de infrastructuur voor opslag van teruggewonnen water;
15. "*waterhergebruikstelsel*": de groep infrastructuren en andere technische elementen die nodig zijn voor het produceren, leveren en gebruiken van teruggewonnen water. Het omvat alle elementen van de instroomopening van de afvalwaterzuiveringsinstallatie tot de punten waar teruggewonnen water wordt gebruikt voor landbouwirrigatie, inclusief, in voorkomend geval, distributie- en opslaginfrastructuur.

Artikel 4

Verplichtingen van exploitanten van waterterugwinningsvoorzieningen en verplichtingen met betrekking tot de kwaliteit van teruggewonnen water

1. Exploitanten van waterterugwinningsvoorzieningen zorgen ervoor dat voor landbouwirrigatie bestemd teruggewonnen water zoals omschreven in bijlage I, deel 1, bij het nalevingspunt voldoet aan:
  - a) de in bijlage I, deel 2, aan waterkwaliteit gestelde minimumeisen;
  - b) alle eventuele aanvullende voorwaarden ten aanzien van waterkwaliteit die door de bevoegde autoriteit in de betrokken vergunning worden gesteld, overeenkomstig artikel 6, lid 3, punten c) en d).

Voorbij het nalevingspunt valt de waterkwaliteit niet langer onder de verantwoordelijkheid van de exploitant van de waterterugwinningsvoorziening.

2. Teneinde naleving van de in lid 1 vermelde eisen en voorwaarden te waarborgen, monitort de exploitant van de waterterugwinningsvoorziening de waterkwaliteit, met inachtneming van:
  - a) bijlage I, deel 2;
  - b) alle eventuele aanvullende voorwaarden ten aanzien van monitoring die door de bevoegde autoriteit in de betrokken vergunning worden gesteld, overeenkomstig artikel 6, lid 3, punten c) en d).

Artikel 5

Risicobeheer

1. De bevoegde autoriteit zorgt ervoor dat voor de productie, de levering en het gebruik van teruggewonnen water een risicobeheerplan voor hergebruik van water wordt opgesteld.
2. Het risicobeheerplan voor hergebruik van water wordt ontwikkeld door de exploitant van de waterterugwinningsvoorziening, overige verantwoordelijke partijen en eindgebruikers, naargelang het geval. De verantwoordelijke partijen die het risicobeheerplan voor hergebruik van water opstellen, raadplegen alle andere betrokken verantwoordelijke partijen en de eindgebruikers, naargelang het geval.

3. Het risicobeheerplan voor hergebruik van water is gebaseerd op alle in bijlage II opgenomen belangrijkste elementen van risicobeheer en vermeldt de verantwoordelijkheden inzake risicobeheer van de exploitant van de waterterugwinningsvoorziening en de andere verantwoordelijke partijen. Het kan betrekking hebben op een of meer waterhergebruikssystemen.
4. Het risicobeheerplan voor hergebruik van water vermeldt in het bijzonder:
  - a) alle nodige eisen ter aanvulling van die van bijlage I, waaraan de exploitant van de waterterugwinningsvoorziening overeenkomstig bijlage II, punt b), moet voldoen om elk risico vóór het nalevingspunt verder te beperken;
  - b) de gevaren, risico's en passende preventieve en/of mogelijke corrigerende maatregelen overeenkomstig bijlage II, punt c);
  - c) aanvullende barrières voor het waterhergebruikstelsel, alle aanvullende eisen voorbij het nalevingspunt die nodig zijn om de veiligheid van het waterhergebruikstelsel te garanderen, waaronder de voorwaarden in verband met, naar gelang het geval, distributie, opslag en gebruik, alsook de voor de naleving van deze eisen verantwoordelijke partijen.
5. De Commissie is overeenkomstig artikel 13 bevoegd gedelegeerde handelingen tot wijziging van deze verordening vast te stellen teneinde de in bijlage II vermelde belangrijkste elementen van risicobeheer aan te passen aan de technische en wetenschappelijke vooruitgang.

De Commissie is overeenkomstig artikel 13 eveneens bevoegd gedelegeerde handelingen tot aanvulling van deze verordening vast te stellen teneinde technische specificaties van de in bijlage II vermelde belangrijkste elementen van risicobeheer vast te stellen.

Artikel 6

Verplichtingen met betrekking tot een vergunning voor teruggewonnen water

1. Voor productie of levering van teruggewonnen water dat bestemd is voor landbouwirrigatie zoals omschreven in bijlage I, deel 1, geldt een vergunningsplicht.
2. De voor het waterhergebruikstelsel verantwoordelijke partijen, zo nodig naar nationaal recht samen met de eindgebruiker, vragen de in lid 1 bedoelde vergunning of een wijziging van een bestaande vergunning aan bij de bevoegde autoriteit van de lidstaat waar de waterterugwinningsvoorziening wordt geëxploiteerd, of waar de exploitant voornemens is dat te exploiteren.
3. De vergunning vermeldt de verplichtingen van de exploitant van de waterterugwinningsvoorziening en die van, in voorkomend geval, alle overige verantwoordelijke partijen. De vergunning wordt gebaseerd op het risicobeheerplan voor hergebruik van water en vermeldt onder meer:
  - a) de kwaliteitsklassen van het teruggewonnen water en het toegestaan agrarisch gebruik waarvoor, volgens bijlage I, het teruggewonnen water is vergund, de plaats van gebruik, de waterterugwinningsvoorzieningen en het geraamde jaarlijkse volume teruggewonnen water dat zal worden geproduceerd;
  - b) de voorwaarden met betrekking tot de minimumeisen voor waterkwaliteit en monitoring, zoals omschreven in bijlage I, deel 2;
  - c) de voorwaarden met betrekking tot mogelijke aanvullende eisen voor de exploitant van de waterterugwinningsvoorziening, zoals vermeld in het risicobeheerplan voor hergebruik van water;
  - d) alle andere voorwaarden die nodig zijn om onaanvaardbare risico's voor het milieu of de gezondheid van mens en dier tot op een aanvaardbaar niveau weg te nemen;
  - e) de geldigheidsperiode;
  - f) het nalevingspunt.

4. Ter beoordeling van de aanvraag raadpleegt de bevoegde autoriteit ter zake dienende informatie en wisselt zij die informatie uit met andere betrokken autoriteiten, in het bijzonder de autoriteiten op het gebied van water en gezondheid indien deze verschillen van de bevoegde autoriteit, alsook met elke andere partij die de bevoegde autoriteit relevant acht.
5. De bevoegde autoriteit neemt onverwijld een besluit over het afgeven van een vergunning. Indien de bevoegde autoriteit vanwege de complexiteit van de aanvraag meer dan 12 maanden nodig heeft om een besluit te nemen, te rekenen vanaf de ontvangst van de volledige aanvraag, deelt zij de aanvrager de verwachte datum van dat besluit mee.
6. De vergunning wordt regelmatig getoetst en zo nodig geactualiseerd in ten minste de volgende gevallen:
  - a) de capaciteit is aanzienlijk veranderd, de uitrusting is opgewaardeerd, of nieuwe apparatuur of nieuwe processen zijn toegevoegd;
  - b) de ecologische toestand van de oppervlaktewaterlichamen is aanzienlijk aangetast door veranderingen in de klimatologische of andere omstandigheden.
7. De lidstaten kunnen besluiten voor de opslag, de distributie en het gebruik van teruggewonnen water een specifieke vergunning in te voeren om uitvoering te geven aan de in artikel 5, lid 4, bedoelde aanvullende eisen en barrières van het risicobeheerplan voor hergebruik van water.

Artikel 7

Nalevingscontrole

1. De bevoegde autoriteit controleert of het teruggewonnen water voldoet aan de voorwaarden van de vergunning. Bij de nalevingscontrole wordt elk van de volgende middelen gebruikt:
  - a) controles ter plaatse;

- b) monitoringgegevens, met name die welke krachtens deze verordening zijn verkregen;
  - c) alle andere passend geachte middelen.
2. Indien de in de vergunning vermelde voorwaarden niet worden nageleefd, eist de bevoegde autoriteit van de exploitant van de waterterugwinningsvoorziening en, in voorkomend geval, van de overige verantwoordelijke partijen, dat zij alle nodige maatregelen treffen om onverwijld opnieuw aan de voorwaarden te voldoen en dat zij de betrokken eindgebruikers daarvan onmiddellijk in kennis stellen.
  3. Indien niet-naleving van de in de vergunning vermelde voorwaarden een significant risico voor het milieu of de gezondheid van mens en dier oplevert, schorst de exploitant van de waterterugwinningsvoorziening of elke andere verantwoordelijke partij onmiddellijk elke verdere levering van teruggewonnen water totdat de bevoegde autoriteit volgens de procedure van het risicobeheerplan voor hergebruik van water bepaalt dat de voorwaarden opnieuw worden nageleefd, overeenkomstig bijlage I, deel 2, punt 2.1, a).
  4. Indien zich een incident voordoet dat de naleving van de in de vergunning vermelde voorwaarden in het gedrang brengt, stelt de exploitant van de waterterugwinningsvoorziening of elke andere verantwoordelijke partij de bevoegde autoriteit en andere partijen die daarvan gevolgen zouden kunnen ondervinden op de hoogte en deelt hij de bevoegde autoriteit de informatie mee die nodig is om de gevolgen van het incident te evalueren.
  5. De bevoegde autoriteit controleert regelmatig of de verantwoordelijke partijen de maatregelen naleven en taken uitvoeren die in het risicobeheerplan voor hergebruik van water zijn vermeld.

Artikel 8

Samenwerking tussen de lidstaten

1. Indien het hergebruik van water een grensoverschrijdend karakter heeft, wijzen de lidstaten een contactpunt aan of maken zij gebruik van bestaande op internationale overeenkomsten gebaseerde structuren om waar passend met contactpunten en bevoegde autoriteiten van andere lidstaten samen te werken. De rol van contactpunten en bestaande structuren bestaat erin op verzoek assistentie te verlenen en de communicatie tussen bevoegde autoriteiten te coördineren. Voordat de bevoegde autoriteiten een vergunning afgeven, wisselen zij met het contactpunt in de lidstaat waar het teruggewonnen water zal worden gebruikt informatie uit over de voorwaarden van artikel 6, lid 3. De contactpunten zijn met name belast met het ontvangen en doorsturen van verzoeken om assistentie.
2. De lidstaten reageren zonder onnodige vertraging op verzoeken om assistentie.

Artikel 9

Voorlichting en bewustmaking

De waterbesparingen die voortvloeien uit het hergebruik van water worden vermeld in de algemene bewustmakingscampagnes van de lidstaten waar teruggewonnen water voor landbouwirrigatie wordt gebruikt. In die campagnes kunnen ook de voordelen van veilig hergebruik van water worden gepromoot. Deze lidstaten kunnen ook voorlichtingscampagnes voor eindgebruikers opzetten, teneinde een optimaal en veilig gebruik van teruggewonnen water te waarborgen en tegelijk een hoog niveau van bescherming van het milieu en van de gezondheid van mens en dier te garanderen. De lidstaten kunnen die voorlichtings- en bewustmakingscampagnes aanpassen aan de schaal waarop het hergebruik van water plaatsvindt.

Artikel 10

Voorlichting van het publiek

1. Onverminderd Richtlijnen 2003/4/EG en 2007/2/EG zorgen lidstaten waar teruggewonnen water voor landbouwirrigatie als bedoeld in bijlage I, deel 1, van deze verordening wordt gebruikt, dat online of via andere middelen geschikte en actuele informatie over het hergebruik van water voor het publiek beschikbaar is. Die informatie omvat onder meer:
  - a) de hoeveelheid en kwaliteit van het overeenkomstig deze verordening geleverde teruggewonnen water;
  - b) het percentage teruggewonnen water dat in de lidstaat overeenkomstig deze verordening wordt geleverd in vergelijking met de totale hoeveelheid gezuiverd stedelijk afvalwater, voor zover die gegevens beschikbaar zijn;
  - c) de overeenkomstig deze verordening verleende of gewijzigde vergunningen, met inbegrip van de voorwaarden die overeenkomstig artikel 6, lid 3, door de bevoegde autoriteiten zijn vastgesteld;
  - d) de resultaten van de nalevingscontrole die overeenkomstig artikel 7, lid 1, is uitgevoerd;
  - e) de overeenkomstig artikel 8, lid 1, aangewezen contactpunten.
2. De in lid 1 bedoelde informatie wordt om de twee jaar geactualiseerd.
3. De lidstaten zorgen ervoor dat het overeenkomstig artikel 2, lid 2, genomen besluit online of via andere middelen beschikbaar is voor het publiek.

Artikel 11

Informatie met betrekking tot monitoring van de uitvoering

1. Onverminderd de Richtlijnen 2003/4/EG en 2007/2/EG zorgen lidstaten waar teruggewonnen water wordt gebruikt voor landbouwirrigatie zoals omschreven in bijlage I, deel 1, bij deze verordening, bijgestaan door het Europees Milieuagentschap, ervoor dat:
  - a) uiterlijk op ... [zes jaar na de inwerkingtreding van deze verordening] een gegevensset met informatie over de resultaten van de nalevingscontrole die overeenkomstig artikel 7, lid 1, is uitgevoerd, en met andere informatie die overeenkomstig artikel 10 online aan het publiek beschikbaar moet worden gesteld, wordt opgesteld en openbaar gemaakt, en vervolgens om de zes jaar wordt geactualiseerd;
  - b) een gegevensset met informatie over gevallen van niet-naleving van de voorwaarden van de vergunning, die overeenkomstig artikel 7, lid 1, is verzameld, en met informatie over de overeenkomstig artikel 7, leden 2 en 3, getroffen maatregelen, wordt opgesteld, openbaar gemaakt en vervolgens jaarlijks wordt geactualiseerd.
2. De lidstaten zorgen ervoor toe dat de Commissie, het Europees Milieuagentschap en het Europees Centrum voor ziektepreventie en -bestrijding toegang hebben tot de in lid 1 bedoelde gegevenssets.
3. Op basis van de in lid 1 bedoelde gegevens stelt het Europees Milieuagentschap in overleg met de lidstaten een Uniebreed overzicht op, publiceert dit en werkt dit regelmatig of op verzoek van de Commissie bij. Dit overzicht omvat, indien van toepassing, indicatoren voor output, resultaten en effecten van deze verordening, kaarten, en verslagen van de lidstaten.
4. De Commissie kan door middel van uitvoeringshandelingen gedetailleerde regels vaststellen ten aanzien van de vorm en presentatie van overeenkomstig lid 1 beschikbaar te stellen informatie alsmede gedetailleerde regels ten aanzien van de vorm en de presentatie van het in lid 3 bedoelde Uniebreed overzicht. Die uitvoeringshandelingen worden volgens de in artikel 14 bedoelde onderzoeksprocedure vastgesteld.

5. De Commissie stelt in overleg met de lidstaten richtsnoeren vast als hulp bij de praktische toepassing van deze verordening, en dit uiterlijk twee jaar na de inwerkingtreding ervan.

Artikel 12

Evaluatie en toetsing

1. De Commissie voert uiterlijk ... [acht jaar na de datum van inwerkingtreding van deze verordening] een evaluatie van deze verordening uit. De evaluatie wordt gebaseerd op ten minste de volgende elementen:
- a) de ervaring die is opgedaan bij de uitvoering van deze verordening;
  - b) de gegevenssets die door de lidstaten overeenkomstig artikel 11, lid 1, zijn opgesteld en het Uniebrede overzicht dat het Europees Milieuagentschap overeenkomstig artikel 11, lid 3, heeft opgesteld;
  - c) de relevante wetenschappelijke, analytische en epidemiologische gegevens;
  - d) de technische en wetenschappelijke kennis;
  - e) de aanbevelingen van de Wereldgezondheidsorganisatie, indien deze beschikbaar zijn, of andere internationale richtsnoeren of ISO-normen.
2. In het kader van de in lid 1 bedoelde evaluatie schenkt de Commissie specifiek aandacht aan de volgende aspecten:
- a) de in bijlage I omschreven minimumeisen;
  - b) de in bijlage II omschreven belangrijkste elementen van risicobeheer;
  - c) de aanvullende voorwaarden die door de bevoegde autoriteiten worden gesteld overeenkomstig artikel 6, lid 3, onder b) en c);
  - d) de gevolgen van hergebruik van water voor het milieu en de gezondheid van mens en dier, met inbegrip van de gevolgen van zorgwekkend wordende stoffen.

3. In het kader van de in lid 1 bedoelde evaluatie beoordeelt de Commissie de haalbaarheid van:
  - a) een uitbreiding van het toepassingsgebied van deze verordening naar teruggewonnen water voor verdere specifieke toepassingen, waaronder hergebruik voor industriële doeleinden;
  - b) een uitbreiding van de vereisten van deze verordening naar het indirecte gebruik van gezuiverd afvalwater.
4. Op basis van de resultaten van de in lid 1 genoemde evaluatie of telkens wanneer nieuwe technische en wetenschappelijke kennis dit vereist, kan de Commissie nagaan of het nodig is de minimumeisen in bijlage I, deel 2, te toetsen.
5. Indien nodig dient de Commissie wetgevingsvoorstellen voor wijzigingen in overeenkomstig het Verdrag.

Artikel 13

Uitoefening van de bevoegdheidsdelegatie

1. De bevoegdheid om gedelegeerde handelingen vast te stellen, wordt aan de Commissie toegekend onder de in dit artikel neergelegde voorwaarden.
2. De in artikel 5, lid 5, bedoelde bevoegdheid om gedelegeerde handelingen vast te stellen, wordt aan de Commissie verleend voor een termijn van vijf jaar, met ingang van de datum van inwerkingtreding van deze verordening. De Commissie stelt uiterlijk negen maanden voor het einde van de termijn van vijf jaar een verslag op over de bevoegdheidsdelegatie. De bevoegdheidsdelegatie wordt stilzwijgend met termijnen van dezelfde duur verlengd, tenzij het Europees Parlement of de Raad zich uiterlijk drie maanden voor het einde van elke termijn tegen deze verlenging verzet.
3. Het Europees Parlement of de Raad kan de in artikel 5, lid 5, bedoelde bevoegdheidsdelegatie te allen tijde intrekken. Het besluit tot intrekking beëindigt de delegatie van de in dat besluit genoemde bevoegdheid. Het wordt van kracht op de dag volgend op die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie* of op een daarin genoemde latere datum. Het laat de geldigheid van de reeds van kracht zijnde gedelegeerde handelingen onverlet.

4. Voordat de Commissie een gedelegeerde handeling vaststelt, raadpleegt zij de door elke lidstaat aangewezen deskundigen overeenkomstig de beginselen die zijn neergelegd in het Interinstitutioneel Akkoord van 13 april 2016 over beter wetgeven.
5. Zodra de Commissie een gedelegeerde handeling heeft vastgesteld, doet zij daarvan gelijktijdig kennisgeving aan het Europees Parlement en de Raad.
6. Een overeenkomstig artikel 5, lid 5, vastgestelde gedelegeerde handeling treedt alleen in werking indien het Europees Parlement noch de Raad daartegen binnen een termijn van twee maanden na de kennisgeving van de handeling aan het Europees Parlement en de Raad bezwaar heeft gemaakt, of indien zowel het Europees Parlement als de Raad voor het verstrijken van die termijn de Commissie hebben medegedeeld dat zij daartegen geen bezwaar zullen maken. Die termijn wordt op initiatief van het Europees Parlement of van de Raad met twee maanden verlengd.

Artikel 14

Comitéprocedure

1. De Commissie wordt bijgestaan door het comité dat bij Richtlijn 2000/60/EG is ingesteld. Dat comité is een comité in de zin van Verordening (EU) nr. 182/2011.
2. Wanneer naar dit lid wordt verwezen, is artikel 5 van Verordening (EU) nr. 182/2011 van toepassing.

Indien door het comité geen advies wordt uitgebracht, neemt de Commissie de ontwerp-uitvoeringshandeling niet aan en is artikel 5, lid 4, derde alinea, van Verordening (EU) nr. 182/2011 van toepassing.

Artikel 15

Sancties

De lidstaten stellen voorschriften vast ten aanzien van de sancties die van toepassing zijn op overtredingen van deze verordening en nemen alle nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat deze sancties worden uitgevoerd. De sancties moeten doeltreffend, evenredig en afschrikkend zijn. De lidstaten stellen de Commissie, uiterlijk op ... [vier jaar na de inwerkingtreding van deze verordening], van die voorschriften en maatregelen in kennis en delen haar alle latere wijzigingen daarvan mede.

Artikel 16

Inwerkingtreding en toepassing

Deze verordening treedt in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Zij is van toepassing met ingang van ... [drie jaar na de datum van inwerkingtreding van deze verordening].

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

BIJLAGE I

GEBRUIK EN MINIMUMEISEN

Deel 1. Toepassingen van teruggewonnen water als bedoeld in artikel 2

Landbouwirrigatie

Landbouwirrigatie duidt op irrigatie van de volgende soorten gewassen:

- rauw geconsumeerde voedingsgewassen, dat wil zeggen voor menselijke consumptie bestemde gewassen die rauw en onverwerkt worden gegeten;
- verwerkte voedingsgewassen, dat wil zeggen voor menselijke consumptie bestemde gewassen die niet rauw maar na een behandelingsproces (dat wil zeggen gekookt, industrieel verwerkt) worden gegeten;
- "non-food"-gewassen, dat wil zeggen niet voor menselijke consumptie bedoelde gewassen (bv. weide-, diervoeder, vezel-, sier-, zaad-, energie- en grasveldgewassen).

Onverminderd de relevante wetgeving van de Unie op het gebied van milieu en gezondheid kunnen de lidstaten teruggewonnen water gebruiken voor andere toepassingen, zoals hergebruik van water voor de industrie, openbare voorzieningen en milieudoeleinden.

Deel 2. Minimumeisen

2.1. Minimumeisen van toepassing op teruggewonnen water bestemd voor landbouwirrigatie

De kwaliteitsklassen van teruggewonnen water en de per klasse toegestane toepassingen en irrigatiemethoden staan in tabel 1 vermeld. De minimumeisen voor waterkwaliteit staan vermeld onder punt a), in tabel 2. De minimumfrequenties en prestatiestreefwaarden voor monitoring van teruggewonnen water staan vermeld onder punt b), in tabel 3 (routinematige monitoring) en in tabel 4 (validatiemonitoring).

De gewascategorieën worden geïrrigeerd met teruggewonnen water van de overeenkomstige laagste kwaliteitsklasse in tabel 1 — tenzij passende aanvullende barrières als bedoeld in artikel 5, lid 4, punt c), worden toegepast — om te voldoen aan de kwaliteitseisen in tabel 2. Deze aanvullende barrières kunnen gebaseerd zijn op de indicatieve lijst van preventiemaatregelen in punt 7 van bijlage II, of in andere gelijkwaardige nationale of internationale normen, bijvoorbeeld de norm ISO 16075-2.

Tabel 1 Kwaliteitsklassen van teruggewonnen water, toegestaan agrarisch gebruik en toegestane irrigatiemethoden

Laagste kwaliteitsklasse teruggewonnen water	Gewascategorie*	Irrigatiemethode
A	Alle voedingsgewassen, met inbegrip van rauw geconsumeerde wortel- en knolgewassen en voedingsgewassen waarvan het eetbare gedeelte rechtstreeks in aanraking komt met teruggewonnen water	Alle irrigatiemethoden
B	Rauw geconsumeerde voedingsgewassen waarvan het eetbare gedeelte bovengronds wordt geproduceerd en niet rechtstreeks in aanraking komt met teruggewonnen water, verwerkte voedingsgewassen en "non-food"-gewassen, met inbegrip van gewassen voor het voeren van melk- of vleesproducerend vee	Alle irrigatiemethoden
C	Rauw geconsumeerde voedingsgewassen waarvan het eetbare gedeelte bovengronds wordt geproduceerd en niet rechtstreeks in aanraking komt met teruggewonnen water, verwerkte voedingsgewassen en "non-food"-gewassen, met inbegrip van gewassen voor het voeren van melk- of vleesproducerend vee	Druppelirrigatie** of andere irrigatiemethode die direct contact met het eetbare gedeelte van het gewas voorkomt
D	Industriële gewassen, energiegewassen en zaadgewassen	Alle irrigatiemethoden***

(*) Indien eenzelfde soort geïrrigeerd gewas onder verschillende categorieën van tabel 1 valt, zijn de voorschriften van de strengste categorie van toepassing.

(**) Druppelirrigatie (ook wel druppelsgewijze bevoeiing genoemd) is een micro-irrigatiesysteem waarmee de gewassen worden voorzien van water in de vorm van waterdruppeltjes of minieme waterstroompjes die via zeer dunne plastic buisjes met uitlaatopeningen bij een zeer laag debiet (2-20 liter/uur) druppelsgewijs op de grond of meteen onder het grondoppervlak worden gebracht.

(***) In geval van irrigatiemethoden waarbij regen wordt geïmiteerd, is speciale aandacht vereist voor de bescherming van de gezondheid van werknemers of omstanders. Dit vraagt om toepassing van passende preventiemaatregelen.

a) Minimumeisen voor waterkwaliteit

Tabel 2 Kwaliteitseisen van teruggewonnen water voor landbouwirrigatie

Kwaliteits-klasse teruggewonnen water	Indicatieve technologie-doelstelling	Kwaliteitseisen				Overig
		<i>E. coli</i> (aantal/100 ml)	BZV ₅ (mg/l)	TSS (mg/l)g/l)	Troebelingsgraad (NTU)U)	
A	Secundaire behandeling, filtratie en desinfectie	≤ 10	≤ 10	≤ 10	≤ 5	<i>Legionella</i> spp.: < 1 000 kve/l waar er een verstuivingsrisico bestaat Rondwormen (wormeieren): ≤ 1 ei/l voor irrigatie van weidegewassen of diervoeder-gewassen
B	Secundaire behandeling en desinfectie	≤ 100	In overeenstemming met Richtlijn 91/271/EEG van de Raad ¹ (bijlage I, tabel 1)	In overeenstemming met Richtlijn 91/271/EEG (bijlage I, tabel 1)	-	
C	Secundaire behandeling en desinfectie	≤ 1 000			-	
D	Secundaire behandeling en desinfectie	≤ 10 000			-	

Het teruggewonnen water wordt geacht in overeenstemming te zijn met de vereisten in tabel 2 indien de metingen aan alle volgende criteria voldoen:

- 90 % of meer van de monsters voldoet aan de aangegeven waarden voor *E. coli*, *Legionella* spp. en rondwormen. Geen van de monsterwaarden mag de maximale afwijkingsgrens van 1 log-eenheid van de aangegeven waarde voor *E. coli* en *Legionella* en 100 % van de aangegeven waarde voor rondwormen overschrijden.
- 90 % of meer van de monsters in klasse A voldoet aan de aangegeven waarden voor BZV₅, TSS en troebelingsgraad. Geen van de monsterwaarden mag de maximale afwijkingsgrens van 100 % van de aangegeven waarde overschrijden.

b) Minimumeisen voor monitoring

Exploitanten van waterterugwinningsvoorzieningen moeten routinematig monitoren of het teruggewonnen water voldoet aan de onder punt a) vastgestelde minimumeisen voor waterkwaliteit. De routinematige monitoring moet deel uitmaken van de verificatieprocedures voor het waterhergebruikstelsel.

De monsters die moeten worden gebruikt om de naleving van de microbiologische parameters bij het nalevingpunt te controleren, worden genomen overeenkomstig norm EN ISO 19458 of enige andere nationale of internationale norm die dezelfde kwaliteit waarborgt.

Tabel 3 Minimumfrequenties voor routinematige monitoring van teruggewonnen water voor landbouwirrigatie

Kwaliteitsklasse teruggewonnen water	<i>E. coli</i>	BZV ₅	TSS	Troebelingsgraad	<i>Legionella</i> spp. (indien van toepassing)	Rondwormen (indien van toepassing)
A	Eenmaal per week	Eenmaal per week	Eenmaal per week	Doorlopend	Tweemaal per maand	Tweemaal per maand of frequentie zoals bepaald door de exploitant van de waterterugwinningsvoorziening op basis van aantal eitjes in afvalwater dat de waterterugwinningsvoorziening binnenkomt
B	Eenmaal per week	In overeenstemming met Richtlijn 91/271/EEG (bijlage I, deel D)	In overeenstemming met Richtlijn 91/271/EEG (bijlage I, deel D)	-		
C	Tweemaal per maand			-		
D	Tweemaal per maand			-		

De validatiemonitoring moet worden uitgevoerd voordat een nieuwe waterterugwinningsvoorziening in bedrijf wordt gesteld.

Waterterugwinningsvoorzieningen die op de datum van inwerkingtreding van deze verordening reeds in bedrijf zijn en voldoen aan de eisen inzake teruggewonnen water van bijlage I, tabel 2, worden vrijgesteld van deze verplichting inzake validatiemonitoring.

De validatiemonitoring moet worden uitgevoerd in alle gevallen waarbij apparatuur wordt gemoderniseerd en waarbij er nieuwe apparatuur of processen worden toegevoegd.

De validatiemonitoring moet plaatsvinden voor klasse A, de strengste kwaliteitsklasse voor teruggewonnen water, om te beoordelen of er wordt voldaan aan de prestatiestreefwaarden ($\log_{10}$ -reductie). De validatiemonitoring behelst het meten van de indicatormicro-organismen voor elk van de groepen pathogenen (bacteriën, virussen en protozoa). De geselecteerde indicatormicro-organismen zijn *E. coli* voor pathogene bacteriën, F-specifieke colifagen, somatische colifagen of colifagen voor pathogene virussen, en sporen van *Clostridium perfringens* of sporenvormende sulfaatreducerende bacteriën voor protozoa. In tabel 4 staan de prestatiestreefwaarden vermeld ($\log_{10}$ -reductie) voor de validatiemonitoring op de geselecteerde indicatormicro-organismen waaraan bij het nalevingspunt moet worden voldaan, rekening houdend met de concentraties ongezuiverd afvalwater die de zuiveringsinstallatie voor stedelijk afvalwater binnenkomen. Ten minste 90 % van de validatiesteekproeven moet de prestatiestreefwaarden halen of overschrijden.

Indien een biologische indicator niet in een toereikende hoeveelheid in ongezuiverd afvalwater voorkomt om de $\log_{10}$ -reductie te halen, betekent het ontbreken daarvan in teruggewonnen water dat aan de valideringseisen wordt voldaan. De mate waarin aan het nalevingsdoel is voldaan, kan worden vastgesteld aan de hand van een analytische controle, waarbij de prestaties die worden toegekend aan afzonderlijke behandelingsstappen op basis van wetenschappelijk bewijs voor gevestigde standaardprocedures, zoals gepubliceerde gegevens van testrapporten, case studies, enz. worden opgeteld, of aan de hand van laboratoriumtests onder gecontroleerde omstandigheden voor innovatieve behandeling.

Tabel 4 Validatiemonitoring van teruggewonnen water voor landbouwirrigatie

Kwaliteitsklasse teruggewonnen water	Indicator micro-organismen (*)	Prestatiestreefwaarden voor de zuiveringsketen (log ₁₀ -reductie)
A	<i>E. coli</i>	≥ 5,0
	Totaal aantal colifagen/F-specifieke colifagen/somatische colifagen/colifagen(**)	≥ 6,0
	<i>Clostridium perfringens</i> -sporen/sporenvormende sulfaatreducerende bacteriën(***)	≥ 4,0 (bij sporen van <i>Clostridium perfringens</i>) ≥ 5,0 (bij sporenvormende sulfaatreducerende bacteriën)

(*) De referentiepathogenen *Campylobacter*, rotavirus en *Cryptosporidium* kunnen ook in plaats van de voorgestelde indicator micro-organismen voor validatiemonitoringdoeleinden worden gebruikt. Daarbij zijn dan de volgende log₁₀-reductiestreefwaarden van toepassing: *Campylobacter* (≥ 5,0), rotavirus (≥ 6,0) en *Cryptosporidium* (≥ 5,0).

(**) Totaal aantal colifagen wordt geselecteerd als de meest geschikte indicator voor virussen. Indien het echter niet mogelijk is om het totaal aantal colifagen te analyseren, moet ten minste één ervan (F-specifieke of somatische colifagen) worden geanalyseerd.

(***) Sporen van *Clostridium perfringens* wordt geselecteerd als de geschiktste indicator voor protozoa. Sporenvormende sulfaatreducerende bacteriën vormt echter een alternatief indien de concentratie *Clostridium perfringens*-sporen het niet mogelijk maakt om de gewenste log₁₀-verwijdering te valideren.

De analysemethoden voor monitoring moeten worden gevalideerd en gedocumenteerd in overeenstemming met EN ISO/IEC-17025 of andere nationale of internationale normen die dezelfde kwaliteit waarborgen.

BIJLAGE II

a) Belangrijkste elementen van risicobeheer

Risicobeheer omvat het op proactieve wijze in kaart brengen en beheren van risico's opdat teruggewonnen water veilig wordt gebruikt en beheerd en er geen risico's zijn voor de gezondheid van mens en dier en voor het milieu. Daartoe wordt een risicobeheerplan voor hergebruik van water opgesteld op basis van onderstaande elementen:

1. het omschrijven van het volledige waterhergebruikstelsel, vanaf het punt waar het afvalwater de zuiveringsinstallatie voor stedelijk afvalwater binnenkomt tot het gebruikspunt, inclusief de oorsprong van het afvalwater, de zuiveringsstappen en -technologieën in de waterterugwinningsvoorziening, de aanvoer-, distributie- en opslaginfrastructuur, het beoogde gebruik, de locatie en periode van gebruik (bv. tijdelijk of op ad-hocbasis), de irrigatiemethoden, het soort gewas, andere waterbronnen in geval van menging en de te leveren hoeveelheden teruggewonnen water.
2. het in kaart brengen van de bij het waterhergebruikstelsel betrokken partijen en het omschrijven van hun verantwoordelijkheden. De taken en verantwoordelijkheden van alle betrokken partijen moeten duidelijk worden gespecificeerd en toegewezen.
3. het identificeren van potentiële gevaren, in het bijzonder de aanwezigheid van verontreinigende stoffen en pathogenen en potentiële gevaarlijke incidenten zoals een mislukte waterzuivering, lekkage of contaminatie in het beschreven waterhergebruikstelsel.
4. het identificeren van omgevingen en populaties die dreigen te worden blootgesteld aan de geïdentificeerde potentiële gevaren en van de routes van blootstelling aan deze gevaren, rekening houdend met specifieke omgevingsfactoren zoals de plaatselijke hydrogeologie, topologie, bodemsoort en ecologie, en met factoren die verband houden met het soort gewas en de landbouw- en irrigatiepraktijken. Ook moet gekeken worden naar eventuele onherstelbare of langdurige negatieve gevolgen van de waterterugwinningsactiviteiten voor milieu en gezondheid, en zij moeten worden geschraagd door wetenschappelijk bewijs.

5. een beoordeling van de risico's voor de gezondheid van mens en dier en voor het milieu, waarbij rekening wordt gehouden met de aard van de geïdentificeerde potentiële gevaren, de duur van de beoogde toepassingen, de omgevingen en populaties die risico lopen aan die gevaren te worden blootgesteld, de ernst van mogelijke gevolgen van die gevaren met inachtneming van het voorzorgsbeginsel, alsmede alle relevante EU- en nationale wetgeving, richtsnoeren en minimumeisen met betrekking tot voedsel en diervoeder en de veiligheid van werknemers. De risicobeoordeling kan worden gebaseerd op een toetsing van de beschikbare wetenschappelijke studies en data.

De risicobeoordeling moet de volgende elementen omvatten:

- a) een beoordeling van milieurisico's, met inbegrip van alle volgende elementen:
  - i) bevestiging van de aard van de gevaren, inclusief, voor zover van toepassing, het voorspelde niveau zonder effect;
  - ii) beoordeling van het potentiële blootstellingsbereik;
  - iii) karakterisering van het risico.
- b) een beoordeling van risico's voor de gezondheid van mens en dier, inclusief:
  - i) bevestiging van de aard van de gevaren, in voorkomend geval met inbegrip van de dosis-reactieverhouding;
  - ii) beoordeling van het potentiële dosis- of blootstellingsbereik;
  - iii) karakterisering van het risico.

De risicobeoordeling kan kwalitatief of semikwantitief van aard zijn. Bij aanwezigheid van voldoende ondersteunende gegevens en bij projecten met hoog potentieel milieu- of volksgezondheidsrisico wordt een kwantitatieve risicobeoordeling uitgevoerd.

In de risicobeoordeling moet ten minste rekening worden gehouden met de vereisten en verplichtingen:

- a) dat waterverontreiniging als gevolg van nitraten wordt gereduceerd en voorkomen, in overeenstemming met Richtlijn 91/676/EEG van de Raad²⁹;
- b) dat beschermde waterwingebieden voldoen aan de vereisten van Richtlijn 98/83/EG van de Raad³⁰;
- c) dat de milieudoelstellingen van Richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad worden gehaald³¹;
- d) dat grondwaterverontreiniging wordt voorkomen, overeenkomstig Richtlijn 2006/118/EG van het Europees Parlement en de Raad³²;
- e) dat wordt voldaan aan de milieukwaliteitsnormen voor prioritare stoffen en bepaalde andere verontreinigende stoffen van Richtlijn 2008/105/EG van het Europees Parlement en de Raad³³;
- f) dat wordt voldaan aan de milieukwaliteitsnormen voor de in Richtlijn 2000/60/EG opgenomen verontreinigende stoffen die zorgwekkend zijn op nationaal niveau (dat wil zeggen stroomgebiedspecifieke verontreinigende stoffen);

---

²⁹ Richtlijn 91/676/EEG van de Raad van 12 december 1991 inzake de bescherming van water tegen verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen (PB L 375 van 31.12.1991, blz. 1).

³⁰ Richtlijn 98/83/EG van de Raad van 3 november 1998 betreffende de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water (PB L 330 van 5.12.1998, blz. 32).

³¹ Richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid (PB L 327 van 22.12.2000, blz. 1).

³² Richtlijn 2006/118/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 betreffende de bescherming van het grondwater tegen verontreiniging en achteruitgang van de toestand (PB L 372 van 27.12.2006, blz. 19).

³³ Richtlijn 2008/105/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 inzake milieukwaliteitsnormen op het gebied van het waterbeleid, tot wijziging en vervolgens intrekking van de Richtlijnen 82/176/EEG, 83/513/EEG, 84/156/EEG, 84/491/EEG en 86/280/EEG van de Raad, en tot wijziging van Richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad (PB L 348 van 24.12.2008, blz. 84).

- g) dat wordt voldaan aan de kwaliteitsnormen voor zwemwater van Richtlijn 2006/7/EG van het Europees Parlement en de Raad³⁴;
- h) dat wordt voldaan aan de eisen van Richtlijn 86/278/EEG van de Raad³⁵ inzake de bescherming van het milieu, en met name van de bodem, bij het gebruik van zuiveringsslib in de landbouw;
- i) dat wordt voldaan aan de eisen inzake levensmiddelenhygiëne van Verordening (EG) nr. 852/2004 van het Europees Parlement en de Raad³⁶ en de richtsnoeren in de Mededeling van de Commissie betreffende richtsnoeren voor de aanpak van microbiologische risico's bij de primaire productie van verse groenten en fruit door goede hygiëne;
- j) dat wordt voldaan aan de eisen inzake diervoederhygiëne van Verordening (EG) nr. 183/2005 van het Europees Parlement en de Raad³⁷;
- k) dat wordt voldaan aan de relevante microbiologische criteria van Verordening (EG) nr. 2073/2005 van de Commissie³⁸;
- l) dat wordt voldaan aan de eisen inzake de maximumgehalten aan bepaalde verontreinigingen in levensmiddelen van Verordening (EG) nr. 1881/2006 van de Commissie³⁹;

---

³⁴ Richtlijn 2006/7/EG van het Europees Parlement en de Raad van 15 februari 2006 betreffende het beheer van de zwemwaterkwaliteit en tot intrekking van Richtlijn 76/160/EEG (PB L 64 van 4.3.2006, blz. 37).

³⁵ Richtlijn 86/278/EEG van de Raad van 12 juni 1986 betreffende de bescherming van het milieu, in het bijzonder de bodem, bij het gebruik van zuiveringsslib in de landbouw (PB L 181 van 4.7.1986, blz. 6).

³⁶ Verordening (EG) nr. 852/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 inzake levensmiddelenhygiëne (PB L 139 van 30.4.2004, blz. 1).

³⁷ Verordening (EG) nr. 183/2005 van het Europees Parlement en de Raad van 12 januari 2005 tot vaststelling van voorschriften voor diervoederhygiëne (PB L 35 van 8.2.2005, blz. 1).

³⁸ Verordening (EG) nr. 2073/2005 van de Commissie van 15 november 2005 inzake microbiologische criteria voor levensmiddelen (PB L 338 van 22.12.2005, blz. 1).

³⁹ Verordening (EG) nr. 1881/2006 van de Commissie van 19 december 2006 tot vaststelling van de maximumgehalten aan bepaalde verontreinigingen in levensmiddelen (PB L 364 van 20.12.2006, blz. 5).

- m) dat wordt voldaan aan de eisen inzake maximumgehalten aan bestrijdingsmiddelenresiduen in of op levensmiddelen en diervoeders van Verordening (EG) nr. 396/2005 van het Europees Parlement en de Raad⁴⁰;
- n) dat wordt voldaan aan de eisen inzake diergezondheid in Verordening (EG) nr. 1069/2009 van het Europees Parlement en de Raad⁴¹ en Verordening (EG) nr. 142/2011 van de Commissie tot uitvoering van de verordening van het Europees Parlement en de Raad⁴².

b) Voorwaarden met betrekking tot de aanvullende eisen

6. het in aanmerking nemen van eisen voor waterkwaliteit en monitoring die een aanvulling zijn van of strenger zijn dan die in bijlage I, voor zover nodig en passend om het milieu en de gezondheid van mens en dier afdoende te beschermen, in het bijzonder in geval van duidelijk wetenschappelijk bewijs dat de risico's samenhangen met teruggewonnen water en niet met andere bronnen.

Afhankelijk van de uitkomst van de onder 5) bedoelde risicobeoordeling kunnen dergelijke aanvullende eisen in het bijzonder betrekking hebben op:

- a) zware metalen;
- b) pesticiden;

---

⁴⁰ Verordening (EG) nr. 396/2005 van het Europees Parlement en de Raad van 23 februari 2005 tot vaststelling van maximumgehalten aan bestrijdingsmiddelenresiduen in of op levensmiddelen en diervoeders van plantaardige en dierlijke oorsprong en houdende wijziging van Richtlijn 91/414/EEG van de Raad (PB L 70 van 16.3.2005, blz. 1).

⁴¹ Verordening (EG) nr. 1069/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 tot vaststelling van gezondheidsvoorschriften inzake niet voor menselijke consumptie bestemde dierlijke bijproducten en afgeleide producten en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1774/2002 (verordening dierlijke bijproducten) (PB L 300 van 14.11.2009, blz. 1).

⁴² Verordening (EU) nr. 142/2011 van de Commissie van 25 februari 2011 tot uitvoering van Verordening (EG) nr. 1069/2009 van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van gezondheidsvoorschriften inzake niet voor menselijke consumptie bestemde dierlijke bijproducten en afgeleide producten en tot uitvoering van Richtlijn 97/78/EG van de Raad wat betreft bepaalde monsters en producten die vrijgesteld zijn van veterinaire controles aan de grens krachtens die richtlijn Voor de EER relevante tekst (PB L 54 van 26.2.2011, blz. 1).

- c) bijproducten van desinfectie;
- d) farmaceutische producten;
- e) andere, zorgwekkend wordende stoffen, waaronder microverontreinigingen en microplastics;
- f) antimicrobiële resistentie.

c) Preventiemaatregelen

7. het in kaart brengen van preventiemaatregelen die inmiddels zijn uitgevoerd of die zouden moeten worden uitgevoerd om risico's te beperken zodat alle geïdentificeerde risico's afdoende kunnen worden beheerst. Er moet speciale aandacht worden besteed aan waterlichamen die worden gebruikt voor de onttrekking van voor menselijke consumptie bestemd water of van relevante veiligheidszones.

Dergelijke preventiemaatregelen omvatten onder meer:

- a) toegangscontrole;
- b) aanvullende maatregelen voor desinfectie of verwijdering van verontreinigende stoffen;
- c) specifieke irrigatietechnologie om het risico van de vorming van aerosolen te beperken (bv. druppelirrigatie);
- d) specifieke eisen voor kunstmatige beregening (bv. maximale windsnelheid, afstand tussen sproeier en kwetsbare gebieden);
- e) specifieke eisen voor akkers (bv. hellingshoek, waterverzadiging en karstgebieden);
- f) ondersteuning voor het bestrijden van pathogenen vóór de oogst;

- g) vaststelling van minimale veiligheidsafstanden (bv. tot oppervlaktewater, met inbegrip van drinkplaatsen voor vee, of tot activiteiten als aquacultuur, viskweek, schaaldier-aquacultuur, alsmede tot zwemwater en overig recreatiewater);
- h) borden bij geïrrigeerde percelen met de mededeling dat er teruggewonnen water wordt gebruikt dat niet geschikt is als drinkwater.

Eventueel relevante specifieke preventiemaatregelen staan vermeld in tabel 1.

Tabel 1: Specifieke preventiemaatregelen

Kwaliteitsklasse teruggewonnen water	Specifieke preventiemaatregelen
A	<ul style="list-style-type: none"> - Varkens mogen niet worden blootgesteld aan diervoeder dat is geïrrigeerd met teruggewonnen water tenzij er voldoende gegevens beschikbaar zijn die erop wijzen dat de risico's voor een specifiek geval beheersbaar zijn.
B	<ul style="list-style-type: none"> - Verbod op het oogsten van natte geïrrigeerde of gevallen producten. - Melkvee buiten het weiland houden totdat het weiland droog is. - Diervoeder moet worden gedroogd of ingekuild alvorens het te verpakken. - Varkens mogen niet worden blootgesteld aan diervoeder dat is geïrrigeerd met teruggewonnen water tenzij er voldoende gegevens beschikbaar zijn die erop wijzen dat de risico's voor een specifiek geval beheersbaar zijn. <p>1.</p>
C	<ul style="list-style-type: none"> - Verbod op het oogsten van natte geïrrigeerde of gevallen producten. - Grazende dieren moeten gedurende vijf dagen na de laatste irrigatie buiten het weiland worden gehouden. - Diervoeder moet worden gedroogd of ingekuild alvorens het te verpakken. - Varkens mogen niet worden blootgesteld aan diervoeder dat is geïrrigeerd met teruggewonnen water tenzij er voldoende gegevens beschikbaar zijn die erop wijzen dat de risico's voor een specifiek geval beheersbaar zijn. <p>2.</p>
D	<ul style="list-style-type: none"> - Verbod op het oogsten van natte geïrrigeerde of gevallen producten.

- 8. zorgen voor adequate kwaliteitsmonitoringsystemen en -procedures, met inbegrip van monitoring van de relevante parameters van het teruggewonnen water, en voor adequate programma's voor onderhoud van apparatuur.

Het strekt tot aanbeveling dat de exploitant van de waterterugwinningsvoorziening een kwaliteitsbeheersysteem volgens ISO 9001 of gelijkwaardig opzet en in stand houdt.

- 9. zorgen voor milieumonitoringsystemen waarmee feedback wordt verkregen en waarmee alle processen en procedures naar behoren worden gevalideerd en gedocumenteerd.

10. zorgen voor een passend systeem voor het beheren van incidenten en noodsituaties, met inbegrip van procedures om alle betrokken partijen naar behoren van dergelijke voorvallen in kennis te stellen, en een calamiteitenplan, dat regelmatig wordt geactualiseerd.

De lidstaten kunnen gebruikmaken van bestaande internationale richtsnoeren of normen, zoals ISO 20426:2018 "Guidelines for health risk assessment and management for non-potable water reuse", ISO 16075:2015 "Guidelines for treated waste water use for irrigation projects" of andere gelijkwaardige internationaal aanvaarde normen, of WHO-richtsnoeren⁴³, als instrumenten voor de systematische identificatie van gevaren, de evaluatie en het beheer van risico's, op basis van een prioritaire aanpak voor de hele keten (van de zuivering van stedelijk afvalwater voor hergebruik, tot de distributie en het gebruik voor landbouwirrigatie, tot de controle van de effecten) en een specifieke risicobeoordeling ter plaatse.

11. mechanismen voor coördinatie tussen de verschillende actoren opzetten om te waarborgen dat het teruggewonnen water op veilige wijze wordt geproduceerd en gebruikt.

---

⁴³ https://www.who.int/water_sanitation_health/publications/gsuweg2/en/
https://www.who.int/water_sanitation_health/publications/ssp-manual/en/